

اگر به سواحل مرجانی علاقه دارید، حتما به این جزیره سفر کنید

لارک؛ نگین درخشان خلیج فارس

نگاه‌دهنده: راهنمای گردشگری

حتمنا گذری به لارک داشته باشید. لارک در تنگه هرمز فرمز دارد و در کنار جزایر قشم و هرمز بوده و بخش مسکونی آن محدود به روستایی با جمعیت اندک است. کسب و کار لارک‌ها بیشتر صیادی است. صیادان ماهی‌های خود را بیشتر در شهرهای کشور عمان می‌فروشند، چون آنجا پول بیشتری برای صید می‌دهند. میزان صید سالانه حدود ۸۰۰ تن بوده که از اول مهر ماه صید آغاز می‌شود و انواع ماهی‌های صید شده در این جزیره عبارتند از هامور، سرخو، سنگسر، مقو و میس ماهی. معادن طبیعی موجود در جزیره لارک عبارتند از معدن خاک سرخ در ۱۲ کیلومتری جنوب غربی اسکله، معدن سنگ آهن، معدن نمک، معدن گوگرد و معدن سنگ سفید. برخی از مردم جزیره هم به دامپروری سنتی که به طور غالب پرورش بز است، مشغول هستند.

لارک و هرمز دارای ابراهه‌ی میان خود هستند که هر روز محل گذر کشتی‌های باری و نفت‌کش‌های عظیم است، اما کشتی‌های غول آسا کاری با بندر کوچک لارک ندارند، چون اسکله آن برای این کشتی‌ها قابل پهلوگیری نیست. جزیره لارک در منطقه تنگه هرمز جنوبی ترین خاک ایران محسوب می‌شود، برای همین از اهمیت استراتژیک بالایی برخوردار است و سواحل جنوبی آن نظامی است. در صورت صاف بودن هوا به راحتی جزایر هرمز، قشم، بندرعباس و کشور عمان از سواحل لارک قابل دیدن هستند. جمعیت موجود در این جزیره حدود ۲۰۰ تا ۳۰۰ خانوار برآورد شده است. گویش بومی مردم لارک گویشی از زبان لری به نام کمزاری است. این گویش در جزیره مستندم (روستای کمزار) کشور عمان هم رواج دارد. البته گویش کمزاری لارک تحت تاثیر فارسی قرار گرفته و تفاوت زیادی با نوع خود در کشور عمان دارد.

برخلاف دو جزیره قشم و هرمز، مردم جزیره لارک کار تباط زیادی با کشور عمان و شهر راس الخیمه دارند و حتی برخی

به عمان و همچنین به مناسبت واقع بودن آن‌ها در ورودی تنگه هرمز اهمیت بسیاری داشت و چون بندرعباس هم در همین ناحیه واقع شده بود، در دست داشتن آن برای حفظ تنگه هرمز لازم بود.

در باره قدمت این جزیره متون تاریخی مختلفی وجود دارد، نثارک تاریخ‌نگار معروف مقنونیه‌ای درباره لارک می‌گوید:

بعد از چند روز کشتیرانی از جزیره کیش به جزیره خالی از سکنه رسیدند که موسوم به لارک (لارک) بود.

سدید، گردشگر دوران قاجار درباره این جزیره گزارش می‌دهد:

قلعه‌ای محکم در جزیره لارک موجود است که می‌گویند بان‌اش نادر شاه است (امروزه مشخص شده که متعلق به پرتغالی‌ها و مربوط به دوران صفوی است). اکنون در آن قلعه دو یست خانوار ساکن و ماهیگیر هستند و معدودی نخل دارند و آب چاه شیرین و گوارا و بر که آب بارش نیز دارند. جزیره لارک دو آبادی دارد که یکی از آن‌ها تیاپ است که یک صد تن جمعیت دارد و زبان مخصوصی دارند که ریشه آن فارسی است. دوم کوه بالا که آن نزدیک به یک صد تن جمعیت دارد و به زبان فارسی سخن می‌گویند. در این جزیره زراعت نمی‌شود ولی برای ماهیگیری مناسب است و به حد وفور عباس صیدی می‌شود و همه روز به بندرعباس و جزایر دیگر حمل می‌شود.

از آن‌ها برای مهاجرت به این کشور رفته‌اند. آب آشامیدنی مردم این جزیره بیشتر از طریق بندرعباس به آن برده می‌شود و همچنین آب‌بر که‌ها چاه‌های جمع‌آوری آب باران هم مورد استفاده قرار می‌گیرد. برق جزیره نیز به وسیله ۲ موتور برقی که به میزان ۵/۱ مگاوات آبی قدرت دارد، تولید می‌شود.

از نظر زمین‌شناسی این جزیره از تنوع زیادی برخوردار است. جزیره لارک گنبد نمکی است که در اواخر دوران سوم زمین‌شناسی به وجود آمده است. رسوبات حواشی گنبد دارای چینه بندی متقاطع با زاویه بیش از ۳۰ درجه گواهِ بر رسوب ماسه‌های ساحلی و تاثیر عمده باد شمال در رسوب گذاری این نوع رسوبات است.

علاوه بر این قلعه لارک و دژهای شده‌ای هم از جاذبه‌های دیدنی جزیره لارک است. همچنین آثاری از تلگراف‌خانه کمپانی هند شرقی در نقطه‌ای معروف به «مرز» در جزیره وجود دارد. خانه‌های ۸۰۰ ساله‌ای که در دل کوه‌های این جزیره و دقیقاً در وسط آن ساخته شده‌اند، از دیگر جاذبه‌های گردشگری جزیره لارک محسوب می‌شود. اما چند جاذبه در لارک وجود دارد که آن‌را از سایر جزایر خلیج فارس متفاوت می‌کند. در قبرستان تاریخی این جزیره آتش‌دان‌های سفالی از گل پخته وجود دارد که به صورت گلدان‌های کوچک روی قبر تازه در گذاشتگان و جوان‌مردگان می‌گذارند. در آن‌ها تنش با ذغال‌داغ می‌ریزند و به آن کندر و اسپند

لارک جزیره‌ای زیبا در جنوب شرقی قشم است. اگر می‌خواهید مدتی در آرامش باشید و از طبیعت بکر لذت ببرید و اگر به سواحل طلایی و آب‌های شفاف مرجانی علاقه دارید، حتماً گذری به این جزیره داشته باشید

می‌ریزند، برای همین قبرستان این شهر معمولاً بوی خوشی دارد. همچنین تمام سنگ قبرها از مرجان‌های دریایی تهیه شده که در نوع خود زیبایی خاصی به قبرستان آن بخشیده است. جزیره لارک به لطف وجود سواحل مرجانی و کم‌رفت و آمد بودن، دارای یکی از بکرترین و شفاف‌ترین آب‌های خلیج فارس است. این سواحل از عمق ۲ تا ۳۳ متری با شیب ملایم و با انواع موجودات زیبای دریایی همچون مرجان‌ها، ماهی‌های آکواریومی و شقایق دریایی زیبایی‌های خاص خود را در اختیار بازدیدکنندگان و علاقه‌مندان قرار می‌دهد. همین دلایل باعث شده است که این جزیره به یک مکان محبوب برای ورزش‌های آبی و لس‌ت بردن از ساحل شنی تبدیل شده باشد.

همچنین جالب است که بدانید در این جزیره خرگوش و آهو به‌طور بومی نیز زندگی می‌کنند که تنها با چند دقیقه پیاده‌روی می‌توانید این حیوانات را در جزیره لارک ببینید. همچنین در این جزیره درختچه‌های آکهور و کرت دیده می‌شود. به علت وجود پلانکتون‌های در آب‌های این جزیره، شب‌ها هنگام قدم زدن در آب یا برخورد موج دریا با ساحل می‌توانید شاهد یکی از زیباترین جاذبه‌های ایران باشید. جالب است بدانید یکی از عکس‌های منتخب سال ۲۰۱۵ در نشریه معروف نشنال جئوگرافی عکسی است که توسط یک ایرانی به نام پویان شادپور از شب‌های جزیره لارک گرفته شده بود.

البته باید گفت این منظره همیشه‌گی نیست، وقتی دریا آرام و بدون موج باشد و بادی جریان داشته باشد، می‌توان شاهد انعکاس نور فیتوپلانکتون‌ها در آب‌های ساحلی این جزیره بود. پدیده‌ای که شاید در طول یک ماه، اصلاً رخ ندهد، ولی دفعات رخ دادن آن هم کم نیست. فیتوپلانکتون‌ها دسته‌ای از آغازیان تولیدکننده یا گیاه مانند هستند که خود پرورگی دارند و ۵۰ تا ۸۵ درصد اکسیژن دنیا را تولید می‌کنند. این موجودات دریایی یکی از منابع تغذیه‌ای آبزیان به حساب می‌آیند. اگر تعداد بسیار زیادی از این موجودات ریز در آب دور هم جمع شوند، ممکن است رنگ آب را سبز، آبی یا به رنگ‌های دیگر تبدیل کنند.

حدود کمتر از ۴ کیلومتری از بخش شهری جزیره، برج فانوس دریایی در کنار ساحل وجود دارد که از دور دست هم به راحتی قابل دیدن است. چند آلاچیق هم در کنار این ساحل شنی قرار دارد و اگر در یک روز تعطیل به لارک بروید، نکته جالب حضور خانواده‌ها و افراد قشمی در این منطقه است که برای تفریح و شنا به لارک آمده‌اند. حدود ۵ کیلومتر دورتر از فانوس دریایی اگر به سمت غرب جزیره بروید، در نزدیکی ساحل می‌توانید بقایایی یک کشتی غرق شده را ببینید که نصف آن روی آب است. بازدید از این کشتی قدیمی نیز جذابیت‌های خاص خود را دارد.

متاسفانه لارک فاقد امکانات اقامتی است، برای همین بیشتر گردشگران سفری نیم‌روزه به جزیره دارند؛ فروشگاه یا مرکز بزرگ خرید نیز وجود ندارد. روستا تنها یک مغازه دارد که ساکنان جزیره اجناس مورد نیاز خود را از آنجا تهیه می‌کنند و فاقد هر گونه عابر بانک است. تنها وسیله نقلیه‌ای که در این جزیره می‌توان پیدا کرد، موتورسیکلت است، آن هم به تعداد اندک. در سراسر جزیره تنها چند مورد ماشین وجود دارد و به‌طور کلی می‌توان گفت جزیره فاقد جاده استاندارد است و تنها یک مسیر خاکی در تادور جزیره را به هم وصل می‌کند.

زیرساخت‌های گردشگری

متاسفانه لارک فاقد امکانات اقامتی است، برای همین بیشتر گردشگران سفری نیم‌روزه به جزیره دارند؛ فروشگاه یا مرکز بزرگ خرید نیز وجود ندارد. روستا تنها یک مغازه دارد که ساکنان جزیره اجناس مورد نیاز خود را از آنجا تهیه می‌کنند و فاقد هر گونه عابر بانک است. تنها وسیله نقلیه‌ای که در این جزیره می‌توان پیدا کرد، موتورسیکلت است، آن هم به تعداد اندک. در سراسر جزیره تنها چند مورد ماشین وجود دارد و به‌طور کلی می‌توان گفت جزیره فاقد جاده استاندارد است و تنها یک مسیر خاکی در تادور جزیره را به هم وصل می‌کند. برای سر زدن به گنبد نمکی و کوه‌های آتشفشانی و بلندترین نقطه جزیره که ۱۵۱ متر از سطح دریا ارتفاع دارد، یا مخروبه‌های به جای مانده از سکونتگاه‌های تاریخی جزیره و گورستان زدن در این مسیر خسته‌کننده نیست و می‌توانید شاهد زیبایی و رنگارنگی خاک جزیره باشید. ساحل این جزیره هم به قدری بکر است که می‌توانید انواع صدف و مرجان‌های تزئینی را در کنار ساحل تهیه کنید. همچنین در صورت صحبت با افراد بومی و خرید از آن‌ها می‌توانید غذاهایی مانند خوراک میگو، پرندگان، حلوا، رب و ماهی توری را هم تهیه کنید.

آب‌وهوا
در لارک هم مثل دیگر نقاط جنوب ایران با هوایی گرم و مرطوب روبرو هستید، هوایی که ۶ ماه از سال به شدت گرم و ۶ ماه دیگر معتدل است. برای همین بهترین زمان برای بازدید از جزیره به مانند سایر جزیره‌های جنوبی ایران، فصل پاییز و به ویژه زمستان است.

راه‌های دسترسی

از دو اسکله قشم می‌توان به لارک رسید. راه اول و مطمئن‌تر از اسکله ذاکری قشم با اتوبوس دریایی است و راه دوم با قایق‌های موتوری از اسکله دوحه قشم. فاصله دریایی از جزیره قشم تا لارک در حدود ۱۶ کیلومتر است. همچنین می‌توانید با استفاده از قایق درستی هم از سمت بندرعباس یا جزیره هرمز به لارک بروید. البته باید به این نکته توجه داشت که این جزیره در موقعیت استراتژیک تنگه هرمز قرار دارد، برای همین محل برگزاری مانورهای نظامی است. در صورتی که در منطقه قرار باشد مانور نظامی برگزار شود هر گونه رفت‌وآمد به جزیره ممنوع است. برای همین قبل از سفر به این جزیره حتماً در این خصوص اطلاعات به‌روز را از اسکله‌های بندرعباس یا قشم کسب کنید. هر برنامه‌مانور نظامی از چند روز قبل اطلاع‌رسانی می‌شود تا مشکلی در رفت‌وآمد مردم محلی و مسافرها به وجود نیاید.

سفرنامه

سفر به لرستان

از قلعه فلک الافلاک تا آبشار بیشه

رزو احمدزاده، راهنمای طبیعت‌گردی

نمی‌دانم چه حکمتی بود که هر بار برنامه‌ریزی می‌کردیم که به لرستان سفر کنیم به دلایلی کنسل می‌شد و سفرمان به این استان پر آب و سرسبز به زمان دیگر موکول می‌شد ولی این بار بالاخره تقدیر با ما یار شد و سر از خرم‌آباد آوریم. در بدو ورودمان سری به دریاچه کیو که یک دریاچه طبیعی داخل شهر خرم‌آباد است زدیم. تا پیش از سال ۱۳۵۴، در جایگاه کنونی این دریاچه چشمه‌ای به نام «سراب کیو» وجود داشت که اکنون نیز بخش عمده آب دریاچه از این چشمه تأمین می‌شود.

دریاچه کنونی در طول سال‌های ۱۳۵۴ و ۱۳۵۵ ساخته شد و دست‌اندر کاران وقت شهرداری خرم‌آباد با بررسی دریاچه و فضای اطراف آن، در ظرف چند سال با اقدامات گسترده‌ای آغاز به تکمیل آن کردند که از جمله این اقدامات بنا نهادن، شکل‌دهی و استانداردسازی دریاچه به صورت کنونی، احداث مهمان‌سرای جهان‌گردی و احداث امکانات رفاهی-تفریحی همچون شهر بازی در اطراف دریاچه بود که گردشگران زیادی را به سمت خود می‌کشاند و مانع این دریاچه را بهترین مکان برای استراحت یافتیم. بعد از استراحت و خوردن نهار در کنار دریاچه زیبای کیو به سمت قلعه فلک‌الافلاک رفتیم. این قلعه که نام دیگرش دژ شاپورخواست می‌باشد در مرکز شهر خرم‌آباد واقع شده است و چشم‌گیرترین اثر تاریخی و گردشگری در این شهر است. قدمت این قلعه به دوره ساسانیان می‌رسد. به گفته راهنمای گردشگری که در قلعه حضور داشت، ساسانیان شهری با نام شاپورخواست در حدود منطقه کنونی خرم‌آباد ساختند که بعدها ویران و در حدود سده هفتم هجری خرم‌آباد فعلی به جای آن بنا شد، گمان می‌رود که قلعه فلک‌الافلاک همان دژ شاپورخواست باشد که در دوره ساسانی کاربرد حکومتی و نظامی داشته است. قلعه فلک‌الافلاک در دوران صفویه و قاجار و ماقبل این دو، مقر حکومتی بوده و در دوران پهلوی اول و دوم به پادگان نظامی و زندان سیاسی تبدیل شده است و اینک پس از مرمت و بازسازی مورد بازدید عموم قرار گرفته است. فضای داخلی قلعه شامل دو حیاط، یک چاه و یک حمام قدیمی می‌شود. حیاط اول که در جهت شمالی، جنوبی طراحی شده، پیرامون آن از چهار برج تشکیل شده. چاه آب قلعه نیز در همین حیاط قرار دارد که در گذشته آب مورد نیاز ساکنین دژ از همین چاه تأمین می‌شده است؛ حمام قدیمی نیز در ضلع شمالی حیاط اول قرار دارد و تا اواخر دوره قاجار نیز قابل استفاده بوده است. حیاط دوم به جهت شرقی، غربی طراحی شده و همانند حیاط اول از چهار برج تشکیل شده است. در چهار جهت این حیاط تالارهای بزرگی قرار دارد که به یکدیگر راه دارند و اکنون به موزه تغییر کاربری یافته‌اند.

از نکات قابل تأمل در معماری بنا، وجود گریزگاه مخفی و فضاهای زیرزمینی در آن است. بعد از گذشت و گذار کامل در قلعه به سمت اقامتگاهان در خرم‌آباد رفتیم و به استراحت پرداختیم تا فردا راهی آبشار بیشه شویم. صبح زود به سمت روستای بیشه حرکت کردیم. پس از یک ساعت و طی مسافت ۶۰ کیلومتر به روستای بیشه رسیدیم... به آبشار که رسیدیم دهان‌مان از زیبایی آبشار بیشه باز ماند. آبشاری با ارتفاع تقریبی ۵۰ متر و عرض ۲۰ متر ما را عجیب به شگفتی وامی‌داشت. در بالای آبشار، روبروی ایستگاه چشمه‌های پُر آب متعددی دیده می‌شود که پس از گذشتن از ایستگاه قطار آبشار بیشه را تشکیل می‌دهند.